

prof. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA

Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie, Fakulta humanitných a prírodných vied

Prešovskej univerzity v Prešove

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Meno uchádzačky: Ing. Alexander Bilčík, PhD.

Názov habilitačnej práce: *Evalvácia v práci pedagógov ako súčasť odborného vzdelávania a prípravy žiakov*

Študijný odbor: Odborová didaktika

Aktuálnosť témy a štruktúra práce

Zámerom habilitanta bolo komplexne popísať pedagogickú evalváciu a rozsiahly terminologický aparát, ktorý s predmetnou problematikou súvisí. Jeho publikačná a výskumná oblasť sa práve touto témou zaoberá. Aj z uvedeného dôvodu sa dalo očakávať, že autor na danú tému bude nazeráť optikou, ktorá je len málo spracovávaná, ak teda vôbec.

Už v úvode predloženej habilitačnej práce autor ozrejmil svoj zámer venovať pozornosť evalvácii v stredoškolskom prostredí. Upozornil, že jedným z prioritných záujmov manažmen' u stredných škôl sa stáva realizácia výchovy a vzdelávania s cieľom formovať plne rozvinutú osobnosť žiakov, ktorí by sa mali prezentovať tvorivosťou, zodpovednosťou, mnohostrannosťou a autenticitou. Autor predloženého textu ďalej vhodne uvádza, že učitelia a majstri odbornej výchovy majú na stredných školách pri rešpektovaní zákonov krajiny a uplatňovaní najnovších poznatkov a trendov, rovnako svojich odborných zručností napĺňať všeobecné ciele výchovy, rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov, využívať princípy tvorivo-humánneho vyučovania, optimalizovať prostriedky a racionálne využívať podmienky na vyučovaní.

Habilitačná práca (185 strán) pozostáva z piatich kapitol, pričom dve sú teoretické a ďalšie tri sú kapitolami popisujúcimi empirické šetrenie.

Hodnotenie obsahovej stránky

Vychádzajúc z najaktuálnejších teoretických zdrojov, tak domácich ako aj zahraničných, autor charakterizoval odborné vzdelávanie a prípravu žiakov v súčasnosti i s ďalšou jej možnou perspektívou. Svoju pozornosť zamerlal na kvalitu odborného vzdelávania a prípravy, konkrétne na zabezpečovanie kvality odborného vzdelávania a hodnotenie vnímanej kvality služieb edukácie. V tejto súvislosti definoval pedagogickú evalváciu s jej nástrojmi a metódami. Charakterizovaná bola tiež autoevalvácia pedagógov a hodnotenie pedagógov ich nadriadeným. Autora tiež zaujímal medzinárodný kontext uvedeného hodnotenia.

Samostatná kapitola bola venovaná aktérom odborného vzdelávania a prípravy. Autor sa zamerlal na charakteristiku profesijných kompetencií pedagógov a vzájomná spolupráca vyučujúcich odborných predmetov. Habilitanta zaujímala tiež spolupráca pracovníkov zamestnávateľa s pracovníkmi praktického vyučovania. Zaoberal sa tiež komunikáciou so žiakmi a ich rodičmi. Finálnou časťou teórie bola analýza žiakovej osobnosti v súčasnej škole, pričom autor akceptoval súčasnú spoločenskú situáciu, ktorá ovplyvnila aj školské prostredie. Autor pri písaní teoretickej časti vychádzal aj zo svojich vedeckých štúdií, ktoré publikoval a tiež už v minulosti realizovaných výskumov. Jednotlivé konštatovania boli prehľadne umiestnené v tabuľkách teoretickej časti.

Vychádzajúc z teoretického spracovania predmetnej oblasti autor veľmi jasne formuloval cieľ výskumu, ktorý pre potreby habilitačnej práce uskutočnil. Ústredným výskumným cieľom podľa zvolených kvalitatívnych ukazovateľov evalvácie v práci pedagógov bolo zistiť, ako ju hodnotia sami vyučujúci, ich žiaci a rodičia žiakov stredných odborných škôl.

Pozitívne hodnotím rozsiahlu výskumnú vzorku: 3395 respondentov. Vo svojom výskume autor svoju pozornosť venoval evalvácii efektov vzdelávania vzhľadom na rozhodujúce kvalitatívne ukazovatele edukácie; tiež na evalváciu edukačnej klímy vzhľadom na rozhodujúce kvalitatívne ukazovatele pri vyučovaní; na možnosti žiakov a ich zákonných zástupcov participovať pri zlepšovaní edukácie v škole a na uplatňovanie autoevalvácie v práci pedagógov. V tejto súvislosti boli vhodne naformulované hypotézy. Pomerne široký výskumný záber sa habilitantovi podarilo splniť prostredníctvom adekvátnych výskumných metód - pre zber kvantitatívnych dát to boli dotazníky určené vyučujúcim, rodičom a žiakom.

Interpretácia získaných dát na kvantitatívnej i kvalitatívnej úrovni bola podrobná a jednotlivé výskumné údaje boli zoradené v tabuľkách a obrázkoch. Pozitívne hodnotím autorskú metodiku efektov vzdelávania, ktorá prezentuje situačný prístup k skúmaniu evalvácie

v rámci edukácie, umožňuje tiež špecifikovať štyri rôzne efekty hodnotenia: spokojnosť s vyučovaním, získané vedomosti a zručnosti, užitočnosť pre budúcnosť, profesionalitu v práci pedagógov. Oceňujem tiež snahu autora o podrobné spracovanie metodiky evalvácie edukačnej klímy (s indikátormi: ústretovosť, priateľstvo, tolerancia, pracovitosť, ochrana životného prostredia, spolupráca pedagóg-rodíč, spolupráca pedagóg-žiak, sloboda a zodpovednosť, uznanie individuálnych rozdielov medzi žiakmi, učenie sa činnosťou) a evalváciu výučby žiakov (ako dokáže učiteľ žiakov na vyučovaní naučiť, ako so žiakmi vie komunikovať, ako dokáže žiakov motivovať k práci) pre všetky tri skúmané súbory.

Stanovené ciele výskumu boli splnené. Autor navrhol podrobné odporúčania pre oblasť pedagogickej praxe.

Hodnotenie formálnej stránky

K tomuto kritériu hodnotenia nemám výhrady. Autor v plnej miere akceptoval odporúčanú Smernicu písania záverečných prác VŠ DTI. Adekvátne teoretické zdroje sú citované, v celom texte nachádzame odkazy na použitú literatúru.

Otázky k habilitačnej práci

Ako súčasná pandemická situácia ovplyvnila evalváciu v práci pedagógov, čo by ste v tejto oblasti navrhovali?

Prosím autora habilitačnej práce, aby popísal, ako pôsobia rodičia na klímu triedy.

Výstupy habilitanta vykazujú autorstvo 1 monografie, 1 vysokoškolskej učebnice, 3 skrípt a množstva vedeckých štúdií publikovaných na domácich i zahraničných fórach.

Záverom môžem zodpovedne konštatovať, že po dôkladnom preštudovaní habilitačnej práce i predloženého habilitačného spisu, navrhujem po úspešnej obhajobe Ing. Alexandrovi Bilčíkovi, PhD. udeliť titulu docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Odborová didaktika.

V Prešove 23. 07. 2021

.....